

N:o 227.

Af herrar **G. A. Ahlstrand** och **S. O. Nylander**, i anledning af
*Kungl. Maj:ts proposition, med förslag till lag angående
Kungl. Maj:ts högsta domstols tjänstgöring på afdel-
ningar m. m.*

Uti statsverkspropositionen har Kungl. Maj:t begärt anslag till tre nya justitierådsembeten samt till den i anledning häraf påkallade förstärkning i justitierevisionens arbetskrafter. I propositionen n:o 14 har i sammanhang därmed framlagts förslag till ny lag rörande högsta domstolens arbete på afdelningar.

Denna anordning skall dock endast blifva provisorisk och afse att åstadkomma afarbetandet af den nuvarande balansen till 1908 års slut, hvarefter antalet justitieråd minskas till det nuvarande i mån af uppkomna ledigheter inom domstolen. Under tiden skola vidtagas åtgärder för att lindra domstolens arbetsbörda i allmänhet och således på ett permanent sätt förekomma balanser. De åtgärder, som enligt propositionen skulle i sådant afseende vara att förvänta, vore inskränkningar dels i domstolens uppgift att afgifva yttrande öfver lagförslag och dels i rätten för parter att fullfölja talan till domstolen. Däremot tager propositionen afsteg från tanken på en permanent tillökning af domstolens arbetskrafter, enär en sådan ökning förmåles möta mycket stora betänkligheter. Ett inom Riksdagen väckt förslag att, genom ändring i grundlagen, bereda möjlighet att för tillfälliga behof förordna bisittare i domstolen blef nyligen af Riksdagen afslaget.

Det är klart, att med det ifrågasatta provisoriet måste följa åtskilliga olägenheter under den tid, som åtgår till de tre justitieråds-embetenas afskrifning, hvilken man helst önskar måtte kunna ske genast

efter 1908 års utgång, men som med visshet ej kan genomföras annat än successivt under en kanske ganska lång tid.

Bortses emellertid härifrån, blir första frågan den, om verkligen, såsom saken af Kungl. Maj:t framställes, någon visshet föreligger, att balansen skall vid 1908 års utgång vara nedbragt till en »någorlunda lämplig storlek».

Det bör då först erinras, att under närmaste åren väntas en särdeles stor lagföredragning i domstolen. Man behöfver därvid endast nämna de nyligen utkomna lagförslagen från lagberedningen och norrlandskommittén och det nu väntade förslaget från krigslagskommittén. Det kan då mycket lätt inträffa, att de nya ämbetena icke räcka till mer än att på sin höjd förhindra balansens ytterligare ökning. Någon inskränkning i lagföredragningen kan nämligen ej genomföras under provisoriet, enär härtill erfordras ändring i grundlag, som ej kan definitivt beslutas förrän 1909. Man vet ju icke heller, i hvad mån Riksdagen öfver hufvud taget är villig att vara med om en dylik inskränkning.

I propositionen har man ej tagit dessa extra ordinära förhållanden med i beräkningen men däremot framhållit, att den utlofvade afarbetningen af balansen på tre år, äfven med antagandet af normala förhållanden, »förutsätter», att tillströmningen af mål redan under denna tid minskas till följd af viktagna lagändringar. Och under debatten om förslaget rörande tillförordnade ledamöter i domstolen framhöll justitieministern, att förslag därom vore att förvänta redan vid nästa års riksdag.

De lagändringar, som under kommande tre år äro möjliga att bringa till verkställighet, kunna emellertid endast afse ändringar i allmän lag och således för nuvarande ändamål endast omfatta begränsning i rätten att fullfölja talan i högsta instans. Hvilka beslut Riksdagen kan komma att fatta i denna fråga är emellertid också ganska ovisst och några beräkningar om dylika besluts verkningar på balansens minskning följaktligen omöjliga.

Ställningen är således den, att Kungl. Maj:ts förslag bygger på förutsättningen, att Riksdagen är med på hvad Kungl. Maj:t nästa år förelägger Riksdagen och att förslagets löften endast med en sådan förutsättning möjligen kunna gå i uppfyllelse. Antager Riksdagen icke alls eller endast i otillräcklig mån, hvad sålunda må föreläggas Riksdagen nästa år, så kommer det antagligen att framhållas såsom Riksdagens fel, att hvad som åtgjordes i år icke leder till det utlofvade resultatet.

Det synes sålunda uppenbart, att man icke är i tillfälle att nu öfverskåda saken. Nästa år däremot, då Riksdagen har att emotse utredning och förslag om lagändringar för denna viktiga angelägenhets ordnande, blifva både Kungl. Maj:t och Riksdagen bättre i tillfälle att jämväl bedöma hvilken förstärkning i domstolens arbetskrafter erfordras och sättet hvarpå dessa skola tillgodogöras. Det är sålunda endast ett uppskof, som erfordras. Visserligen hade det varit önskligt, att, såsom Kungl. Maj:t ifrågasatt, en förstärkning af arbetskrafterna kunde redan från den 1 nästkommande november komma till stånd. Men ännu viktigare är att erhålla nödiga utgångspunkter för frågans bedömande. Ett anstånd till nästa år kan ej heller betyda så mycket, då ju stor balans af mål vid många tillfällen under långa perioder förefunnits i domstolen. Det af konstitutionsutskottet tillstyrkta förslaget om tillförordnade ledamöter i domstolen förutsatte också ett uppskof till nästa år, hvilket jämväl många ledamöter i domstolen föredragit framför frågans afgörande i år, på sätt Kungl. Maj:t föreslagit.

På grund af hvad sålunda anförts, få vi hemställa,

att Kungl. Maj:ts förslag till lag om högsta domstolens arbete på afdelningar samt de i anledning däraf ifrågasatta anslagen till nya ämbets- och tjänstemän, icke måtte nu vinna Riksdagens bifall.

Stockholm den 18 mars 1905.

Albin Ahlstrand.

Oskar Nylander.
